

KULTURA

IZLOŽBA – Budimpešta – povijest Trga svetog Jurja

TISUĆLJETNA ŠETNJA
GRADSKIM TRGOM

Izložba je koncipirana kao putovanje kroz nataložene slojeve povijesti budimpeštanskoga Trga sv. Jurja i njegove okolice / Prapovijesni uporabni predmeti, luksuzno stakleno posuđe, renesansni okovi knjiga, keramika iz turskog doba – tek su dio su bogate prošlosti toga trga

ZAGREB, 9. srpnja – Izložba »Budimpešta – povijest Trga svetog Jurja«, što je u utorak na večer otvorena u Muzeju grada Zagreba, započeta je suradnja između Muzeja grada Zagreba i Povijesnoga muzeja Budimpešte. Budimpeštanski muzej u Zagrebu izlaze kompleksnu građu koja zrcali bogu i bogatu povijest glavnog trga unutar povijesne jezgre grada.

Izložba je koncipirana kao putovanje kroz nataložene slojeve povijesti Trga sv. Jurja i njegove okolice. Bogatstvo, raznovrsnost, kvaliteta i vrijednost izložaka, od prapovijesnih uporabnih predmeta, luksuznog staklenog posuda, renesansnih okova knjiga do keramike iz turskog doba, srednjovjekovne kamene plastike samo su dio iz bogatog fundusa», kazao je ravnatelj MGZ-a Vinko Ivčić otvarajući izložbu.

Trg sv. Jurja spletom povijesnih okolnosti naslijedio je ime od srednjovjekovnog trga na drugoj lokaciji, a današnji trg i ime u povijesnim se izvorima javlja u 16. stoljeću. Na samom trgu i u njegovoj okolici djelovale su najvažnije mađarske institucije, a s vremenom je postao stjecište dvora i bogatoga građanstva.

Šetnja Trgom sv. Jurja na ovoj izložbi proteže se kroz 625 izložaka u sedam tema od pretpovijesti do današnjih dana. Na trgu su pronađeni pretpovijesni metalni predmeti, srednjovjekovne plastike, keramika i staklo, a većina ih potječe iz zdenaca otkopanih na samom trgu. Egzotiku unosi brončani tuljac za amulet

sa svtkom i kaligrafiranim arapskim tekstom iz 16. stoljeća, a dašak luksuza svile- na tapiserija ukrašena anđevinskim grbovima. Jedan od najatraktivnijih predmeta definitivno su kožne cipele iz 15. stoljeća, kao i posude i svakodnevnih uporabni predmeti nalik na istovrsne pronađene na zagrebačkom Gradecu.

Sličnost života u dvama gradovima na koju ukazuje

ova izložba pokazati će i izložba »Kasnogotički pećnjaci s Nove vesi«, koju za jesen u budimpeštanskom Povijesnome muzeju priprema Muzej grada Zagreba, čime će se nastaviti ovom izložbom započeta suradnja dvaju gradova i muzeja. Izložba »Budimpešta – povijest Trga svetog Jurja« ostaje otvorena do 8. rujna.

Martina Ivandić

Bogatstvo izložaka: Detalj svile- na tapiserije s anđevinskim grbovima

KAZALIŠTE – Praizvedba »Lažne barunice« Ivana Kušana

U SPOMEN NA TITA STROZZIJA

Komedija obiluje satiričkim žalcima i aluzijama na brojne društvene, političke i kazališne prilike te javne osobe iz međuraća, poput Krležje i Andrića

ZAGREB, 9. srpnja – Cabaret Ivana Kušana »Lažna barunica« prva je ovoljetna predstava Glumačke družine »Histrión«, koja će biti izvedena u petak, 11. srpnja na cabaret sceni »Gumbek« na zagrebačkoj Opatovini. To je na konferenciji za novinare u srijedu najavio Zlatko Vitez, umjetnički ravnatelj »Histrióna«.

Nakon što je minutom šutnje odana počast preminulome dramskome glumcu i odanome histriónu Darku Čurdi, Vitez je predstavio cabaret »Lažna barunica«, istaknuvši da mu je posebno drago što je Kušan prvi put s njima. »Igrat ćemo samo prvi dio »Lažne barunice«, onaj koji se odnosi na Zagreb 30-ih godina

prošloga stoljeća, kada je u gradu navodno bilo čak četrdesetak raznih mjesta na kojima se izvodio cabaret, a najpoznatiji među njima bilo je Dverce u Ilici. Predstava je posvećena Titu Strozziyu, značajnoj, ali i kontroverznoj ličnosti hrvatskoga glumišta», rekao je Zlatko Vitez.

Riječ je zapravo o travestiji koju je Kušan napisao na temelju crtica iz Strozzi-jeva života. Kušanova komedija obiluje i satiričkim žalcima i aluzijama na brojne društvene, političke i kazališne prilike te javne osobe iz međuraća. Tako se u predstavi, čiji se dramski uzor može pronaći u komediji »Noises Off« Michela Frayna, susrećemo s Miroslavom i Belom Krležja, Ivom

Andričem, pa čak i samim Shakespearem.

U dvostrukoj ulozi – redatelj i glumac – pojavljuje se Vid Balog, glavnu mušku ulogu tumači Adam Končić, a glavna ženska uloga povjerena je Maji Petrini. U ostalim ulogama nastupaju Marija Borčić, Mirela Brekalo, Alen Šalinić te, u klavirskoj pratnji, Duško Zubalj, ujedno autor pojedinih stihova i songova u predstavi.

U sklopu 18. zagrebačkoga histriónskog ljeta na Opatovini premijerno će biti izvedena i Shakespeareova komedija »Na Sveta tri kralja ili kak očeće«, koja će se na ljetnoj sceni prikazivati od 23. do 31. srpnja.

Sandra-Viktorija Antić

NAKLADNIŠTVO – Nakladni zavod Matice hrvatske o novim izdavačkim programima

KREĆE LJEPŠA POLOVICA
KNJIZEVNOSTI

Zadržavajući tradicijske elemente kojima se prepoznaje Nakladni zavod MH, nova glavna urednica Julijana Matanović pokreće nekoliko novih biblioteka i oživljava stare

ZAGREB, 9. srpnja – Nakon godinu dana bezvlada, koliko je trajalo traženje novoga glavnog urednika, na čelo Nakladnog zavoda Matice hrvatske stala je ugledna hrvatska književnica i povjesničarka književnosti dr. Julijana Matanović. To je i bio povod konferenciji za novinare održanoj u srijedu na kojoj je javnosti predstavila svoju koncepciju i nove izdavačke planove.

»Zadržat ću tradicijske elemente po kojima je ova kuća desetljećima prepoznavana u javnosti, ali i uvesti neke nove biblioteko te oživjeti one najvrjednije«, kazala je Julijana Matanović, predstavljajući među prvima novopokrenuti knjižni niz »Ljepša polovica književnosti«, knjižnicu koju će uređivati i objavljivati žene. »Tragovi prošlosti« Vilme Vukelić, prvi je naslov koji je već tiskan, za koji su pogovor napisali autoritični unuk Maroje Mihovilić i Dunja Detoni Dujmić, vršna poznavateljica opusa Vilme Vukelić. U prvom kolu pojavit će se i »Veliko spremanje« Andree Zlatar, »Misterij žene« Zofke Kveder, za koji je pogovor napisala njezina unuka Sunčana Škrinjarić te prvi kulturni roman Irene Vrkljan »Svila, škare«, koga nema već 19 godina na tržištu.

Ponovo će oživjeti i biblioteka »Vijenac« koja će od jeseni biti prilagođena lektirnim potrebama srednjoškola, baš kao i »Astrolab«, koja će tiskati djela popularne

Žene o ženama: Prva knjiga nove biblioteke »Ljepša polovica književnosti«

znanosti. Nova urednica pokreće i knjižnicu pod nazivom »Najljepše priče u izboru« koja će funkcionirati na principu komunikacije dvaju autora. Naime, sami književnici birat će najljepše priče onoga pisca na kojega se svojim djelom prirodno nasmijavaju, a izbor će uključivati autore svih poetika i naraštaja.

»Željela bih ovom bibliotekom na neki način opovrgnuti čuvenu Lasićevu tezu koja kaže da hrvatski književni prostor nikada nije pokazi-

vao toleranciju prema suprotstavljanim različitim poetikama, prokmetirala je urednica.

Sumirajući učinjeno u proteklom polugodišnjem razdoblju direktor ove kuće Niko Vidović pohvalio se zbirkom od sedam prestižnih priznanja kojima su njihove knjige i autori ovjenčani, počevši od herderovca Nedjeljka Fabrija čiji je »Triemernodobio Vjesnikovu književnu nagradu nagrade Ivan Goran Kovačić« i nagradu Društva hrvatskih književnika »K. Š. Gjalski«, Ive Brešana, do-

bitnika Nazorove nagrade za životno djelo i Fonda Miroslava Krležje za »Astarotha« do Arsenala Dedića, čija je poetska zbirka »Hladni rat« okrunjena Goranovim vijencom, i Drage Štambuka čija je pjesnička zbirka »I šišmiši su ptice u bezpjevnoj zemlji« dobila nagradu »Jure Kaštelan«.

Niko Vidović je najavio moguće sunakladničke potevate kakvi su »Život i djelo Ivana Meštrovića« autora Duška Kečkemetića i »Rimski triptih« Ivana Pavla II.

Branka Džebić

PRIHVAĆENA OSTAVKA RAVNATELJICE PULSKOG
FESTIVALA

ZAGREB, 9. srpnja – Pomoćnica ministra kulture Željka Udovičić izjavila je u srijedu da je jednoglasno prihvaćena neopoziva ostavka umjetničke ravnateljice »Pula film festivala« Dijane Mladenović, a da je za novoga umjetničkog ravnatelja imenovan Tedi Lušetić, koji je ujedno i ravnatelj javne ustanove »Pula film festivala«. »Ostavka je jednoglasno prihvaćena zbog činjenice da je umjetnička ravnateljica i mimo festivalskog Vijeća donosila odluke i davala izvještaje koje samo Vijeće, kao najviše tijelo može potvrditi ili odobriti«, izjavila je u srijedu za Hrvatsku televiziju Željka Udovičić. Navela je da se ostavka Dijane Mladenović neće odraziti na program festivala jer je u utorku prihvaćen konačni program i financijski plan. Dijana Mladenović priopćila je u utorku kako je neopozivu ostavku dala isključivo zbog stajališta i djelovanja Ministarstva kulture koje je uz ostalo, po njezinoj ocjeni, povrijedilo i podcijenilo važnost umjetničkog ravnatelja festivala. Među ostalim navela je kako je Ministarstvo utjecalo na program retrospektive, zaobilazilo i ignoriralo važnost umjetničke ravnateljice pri medijskom predstavljanju festivala, tražilo potvrđivanje popisa gostiju festivala. (Hina)

VUJIĆEVA ČESTITKA MATVEJEVIĆU

ZAGREB, 9. srpnja – Ministar kulture dr. Antun Vujčić poslao je čestitku Predragu Matvejeviću u povodu vijesti da mu je u Italiji dodijeljena ugledna književna nagrada »Strega«, izvijestilo je u srijedu Ministarstvo kulture. »Srdžno Vam čestitam na uglednoj talijanskoj nagradi »Strega« europskog značaja, nagradi koju su dosad za svoj književni red uvijek dobivali poznati autori širokog duha, tolerancije i multikulturalnog prožimanja. Drago mi je da i hrvatski pisci pripadaju velikoj kulturnoj obitelji Europe, i pritom za svoja napredna književna nastojanja primaju najuglednija europska priznanja. Osobito mi je drago da je Vaš osobni dugogodišnji književni rad i javni angažman uopće, posvjedočen tako uglednim priznanjem. Bilo u »egzilu ili azilu« Vi ste u Hrvatskoj uvijek čvrsto stajali na mjestu intelektualne savjesti koja ne miruje. Vaš povratak, ako ste ikad i izbivali iz naših živih suodnošenja, kao i u Dubrovniku 1991., svakako i dalje nosi obilježje Vraćenja, preispitivanja koje nas poziva na nove obzore«, stoji u čestitci ministra Vujčića Predragu Matvejeviću u povodu dodjele književne nagrade »Strega«. Tu nagradu Matvejević je dobio za knjigu »Druga Venecija«, a u žiriju su bili svi dosadašnji talijanski dobitnici te književne nagrade. (Hina)

BRZOJAV SUČUTI
MINISTRA VUJIĆA

ZAGREB, 9. srpnja – Ministar kulture Antun Vujčić u povodu smrti dramskog umjetnika Darka Čurde u ime Ministarstva kulture i u osobno ime poslao je brzojav sučuti.

»U povodu smrti dramskog umjetnika, gospodina Darka Čurde, u ime Ministarstva kulture i u osobno ime izražavam duboku sućut obitelji, stručnoj udruzi dramskih i likovnih umjetnika, Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, čiji je bio dugogodišnji ugledni član, te svim stovateljima ovog istaknutog umjetnika i svima dragog prijatelja. Višestruki talent Darka Čurde ostvario se u iznimnim dramskim, ali i grafičkim umjetničkim ostvarenjima. Prožimanje dvaju umjetničkih izraza i nadahnuće teatrom spojilo se u jedinstvenu osobnost ovog umjetnika.

Osebuje umjetničke interpretacije likova iz klasične i suvremene dramske literature, poput Bruta, Macbetha, Kamila, Vladimira, Artauda, Hektora i

Mefista, ostat će trajna vrijednost hrvatskog teatra i sastavni dio našeg vlastitog kazališnog iskustva.

Introspektivna, senzibilna i intimistička glumačka osobnost Darka Čurde izdizala se stihovima i preko zidova razrušenog Vukovara.

Prerani odlazak Darka Čurde velik je gubitak za hrvatsku kazališnu i likovnu umjetnost, napose za tolike od nas – njegove prijatelje«, stoji u brzojavu sučuti ministra Vujčića.

Član Drame HNK u Zagrebu, slikar i grafičar Darko Čurdo umro je jučer u zagrebačkoj bolnici na Jordanovcu nakon teške bolesti.

Ispraćaj preminuloga Darka Čurde bit će u petak, 11. srpnja u 11 sati ispred mrtvačnice na Mirogoju. Pogreb će se održati u subotu, 12. srpnja u 18 sati na groblju u Posušju. Komemoracija će biti priredena u ponedjeljak, 14. srpnja u 12 sati u foyeru zagrebačkoga Hrvatskoga narodnog kazališta. (Hina)

MUZEJI – U Lukovdolu se otvara stalna izložba Memorijalnog muzeja Ivana Gorana Kovačića

NOVI POGLED NA GORANOV
ŽIVOT

Novi postav izložbe obrađuje Goranov život i stvaralaštvo u kontekstu društveno-političkih događaja uoči Drugoga svjetskog rata, njegov odnos prema zavičaju te značenje pjesnikova djela nakon njegove tragične smrti

ZAGREB, 9. srpnja – Povodom šezdesete godišnjice smrti i devadesete godišnjice rođenja Ivana Gorana Kovačića u njegovu rodnom Lukovdolu u petak na večer otvara se stalna izložba »Ivan Goran Kovačić i njegov zavičaj« u Memorijalnome muzeju u Lukovdolu. Nakon što je neko vrijeme bio nedostupan javnosti, Memorijalni muzej ponovno se otvara, ovaj put u novoj postav i koncepciji Lucije Benyovsky, najavila je u srijedu na konferenciji za novinare ravnateljica Hrvatskoga povijesnog muzeja Ankica Pandžić.

Prateći tematiku pjesama I. G. Kovačića izložba je koncipirana na tri razine te obrađuje Goranov život i stvaralaštvo u kontekstu društveno-političkih događaja uoči Drugoga svjetskog rata, njegov odnos prema zavičaju te značenje njegova djela nakon tragične smrti. Izložbu čini pet tematskih cjelina koje prate Gorana i njegovu obitelj, zavičaj, njegov književni i novinarski rad, razdoblje u partizanima te manifestaciju Goranovu proljeće što se u Lu-

Pjesnik tragične sudbine: Ivan Goran Kovačić

kovdolu održava od 1964. Novi postav izložbe obuhvaća raznovrsnu građu radi ilustriranja društvene, političke i kulturne povijesti ne samo pjesnika nego i vremena u kojem je živio i kraja u kojemu se rodio, najavljuje Ankica Pandžić.

M. I.

PRVI IGRANI FILM
IGORA GALA

PULA, 9. srpnja – Poznati hrvatski glumac Puljanin Igor Galo, koji je igrao u više od 70 filmova a iskazao se i u vlastitoj produkciji kratkih i dokumentarnih filmova, snimit će prvi igrani film, kao redatelj i scenarist. Riječ je o projektu »Točka bez povratka« s kojim je istodobno konkurirao kod Ministarstva kulture RH i Ministarstva kulture i medija Republike Srbije. Prema informaciji koja je upravo u Beogradu objavljena, od 57 projekata za igrane filmove, među kojima je bar polovica bila kvalitetna, komisija u sastavu: Filip David, Dušan Makavejev i Čedomir Kolar jednoglasno je izabrala devet projekata među kojima je i Galova »Točka bez povratka«.

Bit će to, zapravo, prva hrvatsko-srbijanska produkcija u koju ulaze, s hrvatske strane, Historia film iz Pule u vlasništvu Igora Gala, i beogradski Tangram Entertainment. Kako saznajemo, snimanje bi trebalo početi 10. listopada u Banjoj Luci, a glumačka ekipa bit će hrvatsko-srbijansko-bosanska. Lajt motiv prvog igranog filma Igora Gala je poznati film »H-8«, snimljen prije četiri i pol desetljeća, samo što u Galovoj verziji autobus s putnicima u neizvjesno kreće od Zagreba Auto-putom bratstva i jedinstva 1990. i kod Bajakovca se sudara s kamionom punim balvana, koji je iz Srbije krenuo u Hrvatsku.

Uz taj projekt Igora Gala, koji će biti značajniji ako dobije zeleno svjetlo i u Zagrebu, valja reći da je Galo pozvan za člana žirija 10. međunarodnog filmskog festivala u Paliću koji traje od 25. srpnja do 1. kolovoza.

Mirko Orošević

ARHEOLOGIJA – U moru blizu Brsečine pronađeni topovi iz srednjega vijeka

RARITETNI NALAZ

DUBROVNIK, 9. srpnja – Nakon što su izvađeni s nalazišta ostataka broda iz područja kod mjesta Brsečine u Dubrovačkom primorju, pet srednjovjekovnih brončanih topova u utorku poslijepodne dopremljeni su u staru

dubrovačku luku. Pronalazak ostataka trgovačkog broda u blizini Brsečine, po riječima načelnika Odjela za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture RH dr. Marija Jurišića, ne treba čuditi s obzirom da je Dubrov-

nik tijekom četiriju stoljeća bio centar plovidbe na čitavom području Jadranskog mora.

Govoreći o izvađenim topovima, od kojih je jedan u potpunosti sačuvan, dr. Jurišić je naglasio da se radi o srednjovjekovnim brončanim topovima koje su, najvjerojatnije po nalogu Napoleona, trgovačkim brodom prevoženi prema Francuskoj gdje su po svemu sudeći trebali biti pretopljeni. Brodom je najvjerojatnije uslijedio zbog nevremena u Koločepskom kanalu, a dvadesetak metara duge ostatke broda na dubini od oko 35 metara dubine slučajno su pronašli pripadnici Interventne policije tijekom treninga ronjenja, na lokaciji koja je od obale udaljena samo pedesetak metara.

Inače, po riječima dr. Jurišića, u Hrvatskoj je do sada izvađeno tek desetak brončanih topova te je upravo zbog te male količine rečeni arheološki nalaz još vrijedniji. Gdje će topovi biti smješteni, odlučit će se nakon detaljne analize kada će se utvrditi točan datum i mjesto njihova lijevanja koja za sada kriju naslage hrđe. A. H.

Oružje srednjega vijeka: Brončani topovi u dubrovačkoj luci

Foto: Vjesnik/Anton Hauswitschka